

Anketa o standardu građana Srbije

(Living Standards Measurement Study (LSMS))

OPŠTA UPUTSTVA

Pre tačno godinu dana, u 6500 domaćinstava sproveden je prvi krug istraživanja o standardu građana u Srbiji.

Ove godine sprovodi se identična anketa ali sada u 2500 domaćinstava koja smo posetili prošle godine. Ovih 2500 domaćinstava izabrano je slučajnim izborom iz prošlogodišnjeg uzorka.

Pored anketa vi ćete dobiti adrese domaćinstva (popisne krugove) koja su učestvovala u istraživanju prošle godine.

VEOMA JE VAŽNO da posetite baš **TA** domaćinstva jer je cilj istraživanja da se uporede podaci i izmere promene koje su nastale tokom proteklih godinu dana. Dakle, nema zamena domaćinstava. Ako na spisku imate 11 domaćinstava treba otići u svih 11, ako imate 9, treba otići u tih 9. Važno je da na teren krenete što pre da bi što pre ustanovili da li su ta domaćinstva i dalje na tim adresama i da li su opet spremni na saradnju. Molimo Vas da uložite maksimalno svoje iskustvo terenskog istraživača i pridobijete isto domaćinstvo opet za saradnju. Ukoliko, ipak, niste nikako u mogućnosti da ostvarite kontakt iz bilo kojeg razloga, obavezno to javite vašem koordinatoru/supervizoru.

1. Anketa se sastoji od osam upitnika, koje treba popunjavati u domaćinstvu onim redom kako su numerisani, i to u tri faze.

1.	Demografija	1.faza:	* Prikupljanje osnovnih demografskih i podataka o zdravlju članova domaćinstva kao i o trajnim dobrima koje domaćinstvo poseduje.
2.	Trajna dobra		**Pitanja o socijalnim programima treba postaviti u svim domaćinstvima, nezavisno od toga da li su korisnici ove vrste pomoći.
3.	Socijalni programi		*** Na kraju prve posete potrebno je da objasnite kako treba popunjavati dnevnik dnevne potrošnje. Procenite da li ispitanik može samostalno da popunjava dnevnik, a ako ne može, iz bilo kojih razloga, <u>vaša je obaveza</u> da mu pomognete
4.	Zdravstvo		
5.	Potrošnja u domaćinstvu	2.faza	* Dnevnik popunjava član domaćinstva koji se brine o nabavci i potrošnji hrane i pića u domaćinstvu (to je najčešće domaćica, žena, majka) i to 7 dana u kontinuitetu ** Kontaktirajte domaćinstvo u periodu popunjavanja dnevnika, proverite da li im je jasno kako da vode dnevnik 5.1, ponudite pomoć
5.1	Dnevna potrošnja		
5.2	Mesečna potrošnja	3.faza	* Pregledajte detaljno i pažljivo dnevnik o dnevnoj potrošnji. U saradnji sa ispitanikom korigujte eventualne nedostatke i nepreciznosti ** Kod pitanja o mesečnoj potrošnji, posebno obratite pažnju na period za koji je pitanje postavljeno **Upitnik o poljoprivredi popunjava se samo u domaćinstvima koja poseduju i obraduju poljoprivredno dobro ili samo gaje stoku, živinu, pčele i sl. **** Na kraju, <u>ne zaboravite</u> , postavite pitanja o <u>prihodima domaćinstva</u>
6.	Obrazovanje		
7.	Radna aktivnost		
8.	Poljoprivreda		

✓ Samo upitnik sa brojem 5.1 se ostavlja u domaćinstvu i taj upitnik popunjava neko iz domaćinstva. Sve ostale upitnike popunjavate vi u direktnom kontaktu sa ispitanikom.

2. NA SVAKOM UPITNIKU TREBA OBAVEZNO UPISATI:

Šifra popisnog kruga:

redni broj domaćinstva:

- Na koverti vam piše **REDNI BROJ POPISNOG KRUGA** i to je broj koji upisujete u kućice pored šifre popisnog kruga.
- **REDNI BROJ DOMAĆINSTVA** u okviru popisnog kruga je broj iz prve kolone sa spiska domaćinstava. **Morate upisivati baš taj broj, nemojte im dodeljivati neke druge brojeve.**

3. VODITE RAČUNA O «SKOKOVIMA», ODNOSNO REDOSLEDU POSTAVLJANJA PITANJA. Skokovi su označeni il brojem pitanja na koje je potrebno preći, ili znakom →, što u svim upitnicima znači «preći na sledeći blok pitanja» ili «preći na sledeći upitnik».

4. NOVČANE IZNOSE ZAPISIVATI TAČNO ONAKO KAKO JE NAZNAČENO NA POJEDINIM PITANJIMA, NEGDE U DINARIMA, NEGDE U EUR-ima.

5. U OVOM ISTRAŽIVANJU JE U FOKUSU – CELO DOMAĆINSTVO, DAKLE PITANJA SA POSTAVLJAJU ZA SVE ČLANOVE DOMAĆINSTVA.

1. Prvi dolazak u domaćinstvo

1. Demografija

Na prvoj strani upitnika nalazi se tabela u koju treba upisati ime i prezime članova domaćinstva, datum rođenja i koliko je meseci u toku prethodne godine svaki od članova bio prisutan u porodici.

- ❖ **Novo** na prvoj strani je tabela u kojoj treba upisati brojčane promene u domaćinstvu (ako ih je bilo) u odnosu na maj / jun prošle godine kada je naš anketar bio. U modalitetima «došli domaćinstvo» i «otišli iz domaćinstva», misli se na ona lica (bilo da su srodnici ili nesrodnici) koja su došla da žive trajno ili na duže vreme u to domaćinstvo.
- ❖ **Glava porodice** je osoba koju ostali članovi domaćinstva smatraju glavom porodice (bez obzira na pol, godine, da li najviše zarađuje...), i njegovo ime treba upisati pod brojem 1. u tabeli na prvoj strani.
- ❖ Imena ostalih članova domaćinstva treba upisati u nastavku tabele, i to redom, **od najstarijeg do najmlađeg.**
- ❖ Ova anketa je anonimna, tako da se imena članova domaćinstva upisuju samo da bi se vi kasnije lakše snalazili kroz upitnike ali i zbog naše kontrole. Imena i prezimena članova domaćinstva se neće unositi u bazu podataka ovog istraživanja i neće se dalje arhivirati.
- ❖ Za svakog člana upisati koliko je meseci u **2002.** godini bio fizički prisutan u domaćinstvu. Nije potrebno evidentirati odsustva kao što su godišnji odmori, izleti, kraća putovanja i sl., kao ni bolnička lečenja do 30 dana.
- ❖ Na ovaj način svaki član upisan u tabeli na prvoj strani dobija svoju šifru, redni broj pod kojim je upisan, i ta šifra je jedinstvena za svakog člana kroz sve upitnike.
- ❖ Pitanja iz bloka demografija treba postaviti za svakog člana domaćinstva, redom.
- ❖ Ako vaš sagovornik ne može da odgovori na sva pitanja koja se odnose na sve članove domaćinstva, obeležite u upitniku ta mesta, pa sledeći put kada dođete ili u periodu popunjavanja dnevnika pokušajte da dobijete prave odgovore na ta pitanja
- ❖ Za sve maloletne članove na pitanje **A3 -Bračni status**, treba zaokružiti 3 - Neoženjen, neudata.
- ❖ U delu OBRAZOVANJE, za malu decu koja još ne idu u školu i decu koja idu u osnovnu školu (**pitanja B1**) zaokružite «1- bez škole, nepotpuna osnovna»
- ❖ Na **pitanju B1**, za sve koji se trenutno školuju, kao što su đaci, studenti, poslediplomci i sl. treba upisati poslednju završenu školu. Na primer, za srednjoškolce zaokružite «Osnovna škola» a za studente «Srednja četvorogodišnja», za poslediplomce «fakultet» itd.
- ❖ Postavite pitanja **B2. Dodatna škola u toku** svim članovima domaćinstva i ako ne pohađa nikakvu školu/obuku postavite pitanje **B3. Razlog zašto se dodatno ne školuje**
- ❖ Obavezno postavite pitanje **B5. Radni status** svim članovima domaćinstva, a za predškolsku i školsku decu zaokružite «14 - dete, učenik, student»
- ❖ Na kraju ovog bloka date su još dve manje tabele. U prvoj treba da se ocenama od 1 do 5 izrazi zadovoljstvo uslugama koje pružaju neke ustanove bitne za funkcionisanje domaćinstva. U drugoj tabeli potrebno je upisati koliko je od kuće/stana vašeg sagovornika udaljena najbliža kulturna ustanova za odrasle, najbliža kulturna ustanova za decu, najbliži park ili igralište i najbliži sportski objekat. Upišite udaljenost u kilometrima, ako ispitanik ne zna tačan broj kilometara, neka da bar približnu procenu udaljenosti.

2. Trajna dobra

- ❖ Na pitanja o trajnim dobrima domaćinstva odgovara glava porodice ili druga punoletna osoba koja je najbolje upućena šta domaćinstvo poseduje i koliko troši na struju, komunalije, telefon i sl.
- ❖ Sva pitanja u ovom bloku odnose se isključivo na površinu stana / kuće koju domaćinstvo koristi za stanovanje.
- ❖ U ovom bloku **ne treba razmatrati** sledeće prostore koje poseduju članovi domaćinstva:
 1. Dodatne, izdvojene stambene jedinice. Na primer, ako članovi domaćinstva poseduju više stanova/kuća treba pitati za kvadraturu, broj soba, troškove i td. samo za deo u kome sami stanuju.

2. Ako deo stana/kuće/dvorišta/okućnice služi isključivo kao poslovni prostor (niko ne stanuje u njemu), koji je izdat nekoj firmi ili ga neko iz domaćinstva koristi kao prostor sopstvene firme.
 3. Ako je deo stana/kuće iznajmljen kao stambeni prostor drugim licima/domaćinstvu, bez obzira da li ta lica/domaćinstvo plaćaju kiriju i drugu vrstu materijalne nadoknade ili stanuju besplatno (rođaci, prijatelji, izbeglice i sl.)
- ❖ **Pitanje S11:** U koje se sve svrhe koristi stambeni prostor? (opet se misli samo na prostor u kome domaćinstvo stanuje).
 - Ako neko od članova domaćinstva u prostorijama koje služe za stanovanje obavlja neku delatnost koja donosi zaradu, treba upisati da se stambeni prostor koristi i za obavljanje posla koji donosi materijalnu korist. Na primer, krojačica koja šije za druge u svome stanu, programer ili daktilograf koji radi na kompjuteru u svome stanu, majstor koji popravlja automobile u svom dvorištu i sl. (Znači, nemaju firmu ali obavljaju neku delatnost koja im donosi zaradu).
 - ❖ **Pitanje S12:** Kakav je vaš status u vezi vlasništva stana/kuće?
 - Vlasnici i suvlasnici su, osim lica koji su direktni vlasnici/suvlasnici, i lica koja stanuju u stanu koji je vlasništvo bliskog člana familije, (na primer, sin koji stanuje sa svojom porodicom u stanu čiji je vlasnik njegov otac i sl.).
 - Podstanar je lice/domaćinstvo koje iznajmljuje deo stana u kome živi i stanodavac.
 - **Pitanja S14, S15 i S17 : Troškovi**
 - Ukoliko ispitanik ne zna spontano da navede mesečne račune, treba ga podstaći da pronađe priznanice i onda uneti tačan iznos (računi za: komunalije, električnu energiju, telefon...)
 - Ako domaćinstvo neke troškove plaća za period od tri ili šest meseci, te troškove treba (deljenjem sa brojem meseci) izraziti kao mesečne troškove. Na primer, račun za vodu, za šest meseci iznosi 300 dinara, to znači da je mesečni iznos za vodu 300:6, odnosno 50 dinara.
 - **S17 pitanje «Koji tip grejanja koristite».** Zaokružiti DA ili Ne u zavisnosti koje sve vrste grejanja koje koristi domaćinstvo, a onda (ako je DA) upisati troškove, vodeći računa o naznačenom periodu (mesec ili grejna sezona).
 - **Pitanja S28- S30: Procena starosti, porekla i vrednosti uređaja**
 - Ako domaćinstvo poseduje više istih uređaja, na primer više televizora, treba proceniti starost, poreklo i vrednost **najnovijeg** televizora.
 - Starost uređaja odnosi se na ukupnu starost, a ne na broj godina u posedu domaćinstva (Npr. Ako je domaćinstvo pre tri godine kupilo polovan automobil star 5 godina, u kolonu starost upisuje se 8 godina)
 - Ako je neki uređaj, kućni aparat stariji od 30 godina, nije potrebno procenjivati njegovu vrednost

3. Socijalni programi – PITA SE U SVIM DOMAĆINSTVIMA I ZA SVAKU VRSTU PROGRAMA BEZ OBZIRA DA LI KORISTE SOCIJALNE PROGRAME

- ❖ Određeni socijalni program, odnosno vrsta pomoći se obavezno piše u koloni osobe na koju se ta pomoć odnosi .Vodite računa da tačno evidentirate koji član domaćinstva dobija određenu socijalnu pomoć.
- ❖ Socijalni programi pod brojem 4 i 5 primaju se na celo domaćinstvo i te iznose upisivati u kolonu «Celo domaćinstvo»
- ❖ Važno je da se odgovori ne dupliraju, odnosno ako je korisnik celo domaćinstvo, ne treba upisivati iste te podatke pojedinačno i za članove domaćinstva
- ❖ Obratite pažnju na preskoke na strani 2 i 3.

4. Zdravstvo

- ❖ Na ovaj deo odgovara lice koje je najbolje upućeno u zdravstveno stanje članova porodice ili ako je neophodno više lica.
- ❖ Veoma je važno da postavite sva pitanja za sve članove domaćinstva

1. Zdravstveno stanje članova domaćinstva

HRONIČNA OBOLJENJA (H1, H2, H3)

- ❖ Kod pitanja **H1 – da li vam je lekar rekao da imate neko hronično oboljenje**, potencira se na postojanju lekarske dijagnoze o hroničnom oboljenju.
- ❖ Ako postoji hronično oboljenje, pitati u **H2 koje je to oboljenje**, i zaokružiti 1. DA za sva oboljenja koja ispitanik navede ukoliko ih ima ili on ili neko od članova domaćinstva. Nemojte pitati redom za svako od navedenih oboljenja, kako ne bi «uplašili» ispitanika, ali pitajte u smislu «da li neko u porodici pati od visokog pritiska, šećerne bolesti, čira na želucu i sl»
- ❖ **Pitanje H2.1:** Ukoliko neko od ispitanika ima jedno ili više hroničnih oboljenja i ako im bilo koje od njih smeta u obavljanju dnevnih aktivnosti, zaokružiti DA.
- ❖ **Pitanje H2.2:** Za svakog člana koji ima neko hronično oboljenje obavezno pitati da li redovno uzima terapiju.

AKUTNA, KRATKOTRAJNA OBOLJENJA I POVREDE (H4, H5)

- Isto kao i za hronična, pitati da li je neko od članova domaćinstva u predhodnom mesecu imao neko kratkotrajno, akutno oboljenje ili povredu.
- Za razliku od hroničnih oboljenja, kod akutnih i povreda potrebno je pročitati, odnosno pitati za sve navedeno u pitanju **H5**.

2.(državna) i 3.(privatna) vanbolnička zdravstvena zaštita

- Vanbolnička zdravstvena zaštita podeljena je u dva bloka, lečenje u državnim (blok 2.) i lečenje u privatnim (blok 3.) zdravstvenim ustanovama

- U bloku pitanja koji se odnosi na troškove lečenja, potrebno je **ili** upisati iznos troškova **ili** zaokružiti neki od ponuđenih odgovora kao što su **2. Nije koristio tu uslugu**, ili **3. Nije platio tu uslugu** i td.

4. (državna) i 5. (privatna) stomatološka zdravstvena zaštita

- Stomatološka zdravstvena zaštita podeljena, kao i vanbolnička, u dva bloka, državnu (blok 4.) i privatnu (blok 5.)
- U bloku pitanja koji se odnosi na troškove lečenja, potrebno je **ili** upisati iznos troškova **ili** zaokružiti neki od ponuđenih odgovora kao što su **2. Nije koristio tu uslugu**, ili **3. Nije platio tu uslugu** itd.

6. Samoinicijativna kupovina lekova i alternativna medicina

- Kod pitanja **HA1 Ukupni troškovi za lekove i pomoćna lekovita sredstva (vitamini, minerali i lekovito bilje)**, verovatno će se dešavati da više članova u domaćinstvu troši kupljena lekovita sredstva i da nije moguće odrediti tačan iznos po članu domaćinstva. U tim slučajevima potrebno je upisati pun iznos troškova u kolonu za člana koji najviše troši te lekove.
NAPOMENA!!!: Ovde se upisuju samo troškovi za pomoćna lekovita sredstva i za lekove koji su samoinicijativno kupovani (bez recepta).
- **HA2 i HA3** su posebna pitanja i obavezno treba da budu zaokruženi brojevi ili 2 ili 3.

7. Bolnička zdravstvena zaštita

- U **pitanju HB2**. U kojoj vrsti bolnice ste bili na lečenju, samo ako je odgovor **«3. u privatnoj»** potrebno je preći na sledeći blok pitanja a to je: **8. Lečenje u privatnim bolnicama i u inostranstvu**. U ostalim slučajevima postaviti redom pitanja iz ovog bloka.

8. Lečenje u privatnim bolnicama i u inostranstvu

- Pitanje **H13. Da li ste se lečili u inostranstvu** postavite svim ispitanicima. **Ukoliko je neko imao troškove lečenja u inostranstvu te troškove upisati u EUR-ima a ne u din. Kako je to inače predviđeno u ovom bloku za ostala pitanja.**

9. Pristupačnost zdravstvenoj službi

- Ako član domaćinstva nije koristio ni jednu od zdravstvenih usluga u prethodnim pitanjima, postaviti pitanje **HR1. Razlog zašto nije koristio zdravstvene usluge**. Upisati samo jedan, glavni razlog.
- Za sve one koji su koristili zdravstvene usluge, postaviti pitanje **HR2. Da li je neko van domaćinstva pomogao u troškovima lečenja**. Zaokružiti ako je neko pomogao i upisati u kom iznosu.

11. Pitanja o zdravstvenom osiguranju:

- ❖ Kod ovih pitanja vodite računa o statusu članova domaćinstva (da li je član dom. penzioner ili nezaposlen ili je dete) i samim tim o logičnosti njihovih odgovora (Npr. Glava domaćinstva je zaposlen i osiguran je preko svoje firme a njegovo maloletno dete je osigurano preko njega (zaokružuje se 4)).

12. Informacije o invalidnosti:

- ❖ Na osnovu tri pitanja iz ove sekcije (**I1 – I3**) može se utvrditi stepen invalidnosti članova domaćinstva. Dakle, ako neko od ukućana ima bilo koji stepen invalidnosti (stečen ili urođen) postaviti **pitanje I4**.

5.1 Dnevna potrošnja

- **Na kraju prve posete, potrebno je da predate dnevnik osobi koja će ga voditi u periodu od 7 dana, svakodnevno u kontinuitetu. Potrebno je da detaljno objasnite kako treba popunjavati dnevnik**
- **U dnevnik treba evidentirati svaku potrošnju hrane, pića i cigareta, bez obzira na to kada je nešto kupljeno, dobijeno ili proizvedeno**
- Ovaj upitnik treba da popunjava lice koje najčešće nabavlja i/ili priprema hranu za domaćinstvo, a to je najčešće domaćica / žena / majka. Ovo je ujedno i jedini upitnik koje popunjava anketirano lice.
- Objasnite osobi koja će popunjavati dnevnik da je veoma važno da se upitnik popunjava detaljno i svakodnevno.
- Kažite ispitaniku, da ako ne zna gde u tabeli da evidentira neku potrošnju, ili ne može da proceni količinu ili vrednost, treba da tu potrošnju zabeleži tekстом sa strane negde u upitniku. Na kraju, kada se završi popunjavanje dnevnika, potrebno je da te podatke upišete korektno u tabelu.
- Pokušajte da uzmete broj telefona ispitanika ili da ih obidjete kako bi povremeno proverili da li ispitanik redovno upisuje sve što se potroši u domaćinstvu i razjasnili eventualne nedoumice.
- U dnevniku, za svaku potrošnju treba upisati potrošenu količinu. Na nekim artiklima je predviđeno da se količine izražavaju u više mernih jedinica. Potrebno je upisati samo jednu, onu koja je ispitaniku lakša za prikazivanje. (Na primer, beli hleb 600gr ili beli hleb jedna vekna, pola kilograma banana ili 3 komada banana i sl.).
- Za svaku potrošnju treba upisati vrednost u dinarima. Ako ispitanik ne zna tačno koja je vrednost u pitanju, treba da upiše približnu vrednost. Takođe, ako je neka namirnica kupljena ranije, treba upisati sadašnju vrednost. (Na primer, krompir je u novembru **2002**, kada su ga kupili koštao 20 dinara po kilogramu a danas košta 15 dinara po kilogramu. Potrebno je upisati sadašnju vrednost, dakle 15 dinara za kilogram krompira).

- Za svaku potrošnju treba upisati izvor. Bitno je prikazati šta je u domaćinstvu kupljeno, šta je samostalno proizvedeno i šta je dobijeno na poklon.
- Kupljeno je sve ono za šta je domaćinstvo dalo novac, bez obzira u kom trenutku. To je posebno značajno za potrošnju iz zimmnice i «zamrzivača». Za sve što se utroši iz zimmnice i zaliha treba upisati koji je izvor bio kada je ta hrana nabavljena.
- Primer, potrošeno je kilogram svinjskog mesa, kupljenog u decembru 2002. po ceni od 250 dinara po kilogramu i kilogram govedine dobijene na poklon od rođaka sa sela. (Sve to je čuvano u zamrzivaču)

SVEŽE I PRERAĐENO MESO	Količina	Dinara	Izvor
Svinjsko meso (sa i bez kostiju)	Kg 1	250 (vrednost danas u prodavnici)	1 – kupljeno
Govede meso	Kg 1	300 (vrednost danas u prodavnici)	3 – dobili na poklon

- ❖ Ako je, na primer u ponedeljak skuvan ručak koji je domaćinstvo trošilo naredna dva dana, sve što je utrošeno za taj ručak treba evidentirati onog dana kada je ručak pripremljen.
- ❖ Ako ispitanik ne može da proceni dnevnu potrošnju nekih namirnica (zbog malih količina), kao što su so, začini, kafa i sl. potrebno je da upišete kolika je bila potrošnja tih artikala za celu nedelju. Nedeljnu potrošenu količinu za taj artikal treba upisati samo jednom, odnosno samo u jedno polje.
- ❖ Za ispitanike koji se hrane u narodnim kuhinjama ili dobijaju hranu na poklon od rođaka, komšija (to je često slučaj sa starima i bolesnima) takođe treba beležiti šta su jeli kog dana samo što ćete u koloni za izvor upisati broj 3.

POSETITE ILI POZOVITE ISPITANIKU U PERIODU POPUNJAVANJA DNEVNIKA. PROVERITE DA LI REDOVNO POPUNJAVA DNEVNIK.

SVE GREŠKE KOJE ISPITANIK NAPRAVI KOD POPUNJAVANJA DNEVNIKA MOGU SE OTKLONITI, ALI AKO ISPITANIK NE POPUNI DNEVNIK, CEO KOMPLET UPITNIKA ZA TO DOMAĆINSTVO NEĆE BITI UKLJUČEN U ISTRAŽIVANJE

II Dolazak u domaćinstvo

PROVERITE DNEVNIK I POPRAVITE EVENTUALNE NEDOSTATKE U SARADNJI SA ISPITANIKOM

5.2 Nedeljna / mesečna potrošnja

- ❖ Obratite pažnju, neka pitanja iz ovog dela upitnika se odnose na period od 7 dana, 30 dana, 90 dana ili godinu dana. Veoma je važno da ispitaniku postavite pitanje tačno onako kako je formulisano u upitniku, odnosno da naglasite na koji se period pitanje odnosi.
- ❖ Na ova pitanja treba da odgovara lice koje je najbolje upućeno u ukupnu potrošnju domaćinstva.
- ❖ Sve kupljeno na «čekove», kredit, otplatu ... treba evidentirati u punom iznosu u trenutku kada je kupljeno, bez obzira na broj rata i period otplate.
- ❖ Mesečna potrošnja razvrstana je po temama. Potrebno je da pročitate ispitaniku sve ponuđene stavke, nemojte očekivati od ispitanika da se sam seti šta je kupio u prethodnih tri meseca od na primer, odeće, obuće ili sredstava za ličnu higijenu. Čitajte ispitaniku stavku po stavku, onako kako je pitano u upitniku i zapišite sve odgovore.
- ❖ Kada upisujete iznos za neku stavku pitajte obavezno gde je to kupljeno (prodavnici, na pijaci, sopstvena proizvodnja ili su dobili na poklon) i u tu kolonu upišite iznos
- ❖ Na kraju ovog bloka su pitanja koje se odnose na **prihode domaćinstva**. OVA PITANJA TREBA POSTAVITI NA SAMOM KRAJU RAZGOVORA, posle svih upitnika (dakle posle 6. obrazovanja, 7. radne aktivnosti i 8. poljoprivrede)

VODITE RAČUNA DA NE ZABORAVITE NA OVAJ BLOK, POSTO SU BEZ OVOG BLOKA SVI PRIKUPLJENI PODACI O DOMAĆINSTVU NEUPOTREBLJIVI ZA ZAKLJUČIVANJE

6. Obrazovanje

- ❖ Ovaj blok pitanja odnosi se na predškolsku i školsku decu, na srednjoškolce i studente. U ovom bloku pitanja potrebno je da prepišete šifru osobe SA PRVE STRANICE DEMOGRAFIJE NA KOJU SE ODNOSI PITANJA O OBRAZOVANJU. (Npr.

Ako je šestogodišnje dete vođeno pod šifrom 4 kroz ceo upitnik, u zaglavlju prve kolone uneti broj 4 i popunjavati podatke koji se odnose na dete).

Sekcija o obrazovanju sadrži tri bloka:

❖ **Predškolska deca**

- Predškolska deca su sva deca do 7 godina

Pitanje D2: Da li dete ide u obdanište? – ako predškolsko dete ne ide u obdanište, postavite **pitanje**

D3: «Iz kog razloga?» Ako predškolsko dete ide u obdanište, preskočite pitanja D4 i D5 koja se odnose na čuvanje dece privatno/kod kuće.

❖ **Učenici**

Ovaj blok pitanja se odnosi na članove domaćinstva između 7 i 20 godina, osnovce ili srednjoškolce

Pitanje S1, «Koji školu dete pohađa», ako je odgovor «ne ide u školu», postaviti pitanje S4, «Zašto se dete trenutno ne školuje?», i preći na sledeću sekciju (studenti).

❖ **Studenti (više škole i fakulteti)**

U studente spadaju svi koji aktivno studiraju, bez obzira na status (da li su «na budžetu», «sufinansirajući», «samofinansirajući» i sl.)

- ❖ **Prema uzrastu i školi koju pohađa član domaćinstva, postavite potrebna pitanja i prepisite u zaglavlju kolone šifru osobe na koja se pitanja odnose**

- **VODITE RAČUNA DA TAČNO PREPIŠETE ŠIFRU SA PRVE STRANE (iz DEMOGRAFIJE)**

7. Radna aktivnost stanovništva

- ❖ Ovaj deo upitnika je od **posebnog značaja** za ovo istraživanje i neophodno ga je popuniti za sve članove **starije od 15 godina**.

- ❖ **VODITE RAČUNA O ŠIFRAMA SA PRVE STRANICE - DEMOGRAFIJE.**

7.1. Radni status članova domaćinstva

- ❖ **Pitanje C1: Tokom prethodne nedelje da li ste obavljali bilo koji posao za novac ili drugu materijalnu korist, bar 1 sat?**

VEOMA VAŽNO: Zapamtite da se na ovom pitanju insistira na bilo kojoj aktivnosti od prethodne nedelje bez obzira koji je inače njihov status na tom poslu.

Ako je odgovor na C1=DA - Svi koji su **obavljali bilo koji posao koji je/će biti plaćen**, bez obzira da li je to njihov osnovni, dopunski, honorarni, sezonski ... posao.

Osim onih koji su prošle nedelje radili na svom redovnom poslu na kome im je rešen status, ovde spadaju i poljoprivrednici i pomažući članovi domaćinstva koji rade na svom imanju, rade na proizvodnji poljoprivrednih dobara koji na tržištu imaju određenu vrednost . Takođe, ovde mogu da spadaju i učenici (stariji od 15 god.), studenti, formalno nezaposleni, domaćice i penzioneri, **ali samo ako su tokom prošle nedelje (gledano od dana kada pitate) obavljali i još neki posao koji donosi zaradu.**

- ❖ Za sve članove kod kojih je na **C1=Da** ide se na **pitanje C4.1** i na sva dalja pitanja koja se odnose na taj posao koji su ispitanici naveli da su obavljali tokom prethodne nedelje.
- ❖ **Ako je na C1= NE** - Svi koji nisu obavljali ni jedan posao tokom prethodne nedelje koji je/će biti plaćen , ide se na **pitanje C2** da ustanovimo da li postoji posao na koji će se vratiti
Sa NE najčešće odgovaraju učenici, studenti, domaćice a i penzioneri. Takođe, sa NE mogu odgovoriti i lica koja su ostala bez posla ali i lica koja su u radnom odnosu (zvaničnom ili nezvaničnom) a koja u prethodnoj nedelji nisu radila iz bilo kojih razloga
- ❖ U **Pitanju C3**, se razmatra razlog zašto nisu radili - godišnji odmor, prinudni odmor, bolovanje, štrajk i sl.
- ❖ **Pitanja C10 do C12 odnose se samo na posao preko kojeg članovima domaćinstva ide staž odnosno na kom su formalno pravno regulisali svoj radni status.**

7.2. Dodatno zaposlenje – Ovaj blok pitanja se odnosi na one koji su pored toga što su već bili na nekom poslu tokom prošle nedelje obavljali i još neki dodatni posao.

Napomena: Ovaj deo se pita samo ako je već prethodna sekcija popunjena.

7.3. Primanja iz rada – Ovde su obuhvaćeni svi prihodi ostvareni na osnovu radnog angažovanja, bez obzira da li je u pitanju osnovni ili dodatni posao. Takođe u ovom bloku su obuhvaćene i penzije, starosne, invalidske, porodične i strane.

7.4. Nezaposleni – Nezaposlenim članovima domaćinstva se smatraju svi oni koji su na **pitanjima C1 i C2 odgovorili sa NE**. Za sve njih postaviti pitanja iz sekcije 7.4.

8. Poljoprivreda

- ❖ **Upitnik za poljoprivredu popunjava se u domaćinstvima koje poseduju poljoprivredno gazdinstvo ili samo uzgajaju stoku na svom stambenom posedu.**
- ❖ Na ova pitanja treba da odgovara osoba koja vodi poljoprivredno domaćinstvo, lice koje može tačno da odgovori na pitanja o godišnjoj proizvodnji domaćinstva, troškovima, zaradi i sl.
- ❖ **Pitanje AG1 i AG2:** *Da li vaše domaćinstvo poseduje/obrađuje bilo kakvo poljoprivredno zemljište*
 1. Pod poljoprivrednim zemljištem podrazumeva se **zemljište površine veće od 10 Ari** (obrađivo ili neobrađivo, od livada, šumskih površina i pašnjaka do njiva...).
 2. Ako domaćinstvo **poseduje zemljište (AG=1) a ne obrađuje (AG=2)** pitati svakako i **koliko i šta poseduje (AG3)** pa tek onda preći na **AG6**.
 3. Ako domaćinstvo **niti poseduje niti obrađuje poljoprivredno zemljište, obavezno postavite pitanje AG6, «Da li domaćinstvo poseduje stoku, živinu, pčele ili ribu»** (posebno kada su u pitanju kuće sa okućnicom).
Nisu retki slučajevi, posebno u prigradskim životnim sredinama, da domaćinstvo ne poseduje poljoprivredno zemljište, ali na kućnom placu uzgaja domaće životinje (svinje, živinu i sl.) što je često veoma značajna stavka za sagledavanje ukupnog ekonomskog potencijala domaćinstva.
 4. **Pitanja u bloku poljoprivrede se odnose na 2002. godinu, tako da troškove, količine i zaradu treba iskazati za prethodnu 2002. godinu.**
- ❖ **Pitanje AG3:** *Procena površine zemljišta i procenjena vrednost*
 1. U različitim regionima, površina zemljišta izražava se u različitim jedinicama: jutro, lanac... Ispitanika zamolite da proceni površinu u Arima. Ukoliko nije u stanju, upišite u jedinicama u kojima je naveo.
 2. Procenjena vrednost na pitanju **AG3_1. i AG3_1.1** odnosi se na **vrednost** ukupnog **zemljišta** u svojini domaćinstva i obradivog zemljišta u svojini domaćinstva. Na pitanju **AG3.2 i AG3.3** procenjena vrednost odnosi se na **prihode od davanja u zakup, odnosno izdatke od uzimanja u zakup** poljoprivrednog zemljišta u **2002.**
- ❖ **Pitanje AG5:** Ukoliko nešto nije kupljeno već proizvedeno (seme npr.) zapisati trošak koji su imali dok su to proizveli.

KRAJ: NE ZABORAVITE DEO O PRIHODIMA

SVAKI OD 8 (9 SA DNEVNIKOM DNEVNE POTROŠNJE) UPITNIKA IZ «KOMPLETA» TREBA DA IMA ZAJEDNIČKU ŠIFRU DOMAĆINSTVA GDE JE REALIZOVAN, KOJA SE SASTOJI OD:
1. REDNOG BROJA POPISNOG KRUGA
2. ŠIFRE DOMAĆINSTVA UNUTAR POPISNOG KRUGA

HONORARI SE UPLAĆUJU ISKLJUČIVO NA ŽIRO RAČUN GRADJANA I TO PO OBAVLJENOJ TERENSKOJ I LOGIČKOJ KONTROLI. MOLIMO VAS DA SE ZA SVE NEDOUMICE KOJE IMATE OBAVEZNO OBRATITE VAŠEM KOORDINATORU ILI NAMA DIREKTNO U AGENCIJU NA TELEFON 011/625-943.